

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

**nr. 49.503 van 6 oktober 1994.
in de zaak A. 60.146/IV-14.805.**

In zake : 1. Willem LIBERT,
2. Marcel BERTON,
3. Pol HIERGENS,
die woonplaats kiezen bij
Advocaat D. VAN HEUVEN,
kantoor houdende te KORTRIJK,
Kon. Leopold I-sstraat 19

tegen :

1. de Belgische Staat, vertegenwoordigd door de Minister van Binnenlandse Zaken,
2. het Centraal Arrondissementsbureau van het bestuurlijk arrondissement KORTRIJK, gevestigd te KORTRIJK, Burg. Nolfstraat 10/A.

DE WND. VOORZITTER VAN DE IVe KAMER,

Gezien het verzoekschrift dat Willem LIBERT, Marcel BERTON en Pol HIERGENS, handelende als vertegenwoordigers van de VLD, op 3 oktober 1994 hebben ingediend om bij uiterst dringende noodzakelijkheid de schorsing te vorderen van :

- "1. Het besluit van het centraal arrondissementsbureau van het bestuurlijk arrondissement Kortrijk dd. 29.9.1994 houdende kennisname van de verklaringen van lijstverbinding zoals deze bij de Voorzitter van het centraal arrondissementbureau werden ingediend en het opstellen van de tabellen van de verbonden lijsten voor het bestuurlijk arrondissement Kortrijk,
dit alles geconcretiseerd in een proces-verbaal van het opstellen van de tabel van de verbonden lijsten voor de Provincieraad.
2. De (impliciete) weigeringsbeslissing van genoemd centraal arrondissementsbureau, minstens van diens

voorzitter, om de wederzijdse verklaringen van lijstenverbinding van de VLD van de districten Menen - Wevelgem - Harelbeke - Kortrijk - Avelgem op te nemen in de tabel van de verbonden lijsten van de Provincieraad";

Gelet op de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, inzonderheid op de artikelen 17 en 18;

Gezien de nota van de tweede verwerende partij;

Gelet op de beschikking van 4 oktober 1994 waarbij de terechtzitting bepaald wordt op 6 oktober 1994;;

Gehoord het verslag van Staatsraad J. DE BRABANDERE;

Gehoord de opmerkingen van Advocaat D. VAN HEUVEN, die verschijnt voor verzoekers, van Bestuurssecretaris L. DEMEYERE, die verschijnt voor de eerste verwerende partij, en van Voorzitter A. DECEUNINCK, die verschijnt voor de tweede verwerende partij;

Gehoord het eensluidend advies van Auditeur F. DE BUEL;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat de Belgische Staat, vertegenwoordigd door de Minister van Binnenlandse Zaken vraagt om buiten de zaak te worden gesteld; dat in het

huidige stadium van de procedure het niet aangewezen is om op die vraag in te gaan;

Overwegende dat de beslissing of beslissingen waarvan verzoekers de schorsing vragen, genomen werden met toepassing van artikel 15, tweede lid, van de wet van 12 oktober 1921 tot regeling van de provincieraadsverkiezingen, en van de artikelen van het kieswetboek van 12 april 1894 waarnaar die bepaling verwijst; dat blijkens die bepalingen de voorzitter van het arrondissementeel hoofdbureau de donderdag, tiende dag voor de verkiezing, tussen 14 uur en 16 uur de verklaringen van lijstenverbinding in ontvangst neemt; dat verzoekers dat niet blijken te hebben gedaan op het gestelde tijdstip en hun op latere data gedane verzoeken om alsnog hun verklaring in ontvangst te nemen door de voorzitter werden afgewezen;

Overwegende dat, gelet enerzijds op de thans geldende bepalingen van artikel 30 van de provinciekieswet luidens hetwelk -buiten het geval van betwistingen aangaande de beperking en controle van de verkiezingsuitgaven- de provincieraad uitspraak doet over de geldigheid van de provincieraadsverkiezingen, de geloofsbrieven van de raadsleden en opvolgers onderzoekt en de geschillen die hieromtrent rijzen beslecht, anderzijds op de vaststelling dat de aan de eigenlijke verkiezing voorafgaande verrichtingen gebonden zijn aan een zeer strikte timing waarbij, als er geschillen rijzen, de wet doorgaans voorziet in een bijzondere procedure, wat hier niet het geval is, sterk kan worden getwijfeld aan de bevoegdheid van de Raad van State om, althans reeds in dit stadium van de verkiezingsprocedure, over de voorgelegde betwisting uitspraak te doen, ook bij wijze van een voorlopige schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid; dat het echter verkieslijk is die vraag niet te beslechten binnen het raam van

zulke uiterst summiere procedure, indien de vordering op andere gronden moet worden afgewezen;

Overwegende dat verzoekers aanvoeren dat de eerste verzoeker wegens overmacht niet in staat is geweest om op het gestelde tijdstip de verklaring van lijstenverbinding namens de VLD neer te leggen; dat zij wat dat betreft het volgende uiteenzetten :

"Eerste verzoeker, die tevens zaakvoerder is van de N.V. NERVA, werd op donderdag 22.9.1994 geconfronteerd met een uitermate belangrijk arbeidsongeval, met name dat van de heer LECLUYSE, die reeds 28 jaar werkte in het bedrijf.

Deze persoon werd begraven precies op donderdag 29.9.1994 om 10 u 30 en nadien was verzoeker uiteraard genodigd en aanwezig op het begraafmaal dat liep tot +/- 17 uur.

Verzoeker, die bijzonder was aangegrepen door het overlijden van een arbeider die reeds zo lang voor hem werkte (het ging dan nog om arbeidsongeval, waarvoor desgevallend verzoeker aansprakelijk zou kunnen gesteld worden), was helemaal niet meer met zijn gedachten bij het proces-verbaal van het opstellen van de tabel van de verbonden lijsten voor de Provincieraad dat hij diende neer te leggen precies op donderdag 29.9.1994 tussen 14 uur en 16 uur, d.i. lopende het begraafmaal.

De overmacht mag dan niet van materiële aard zijn, zij is tenminste van morele en geestelijke aard en even werkelijk";

Overwegende dat verzoekers daarop dan een middel gronden, dat als volgt wordt ontwikkeld :

"A. Schending van artikel 15 van de Provinciekieswet.

B. Schending van het redelijkheidsbeginsel.

C. Schending van artikel 1 van de Provinciekieswet, van het gelijkheids- en niet-discriminatiebeginsel (artikel 10 en 11 grondwet) en van het algemeen democratisch beginsel dat elke stem evenveel weegt.

1. Artikel 15 § 2 en § 6 bepalen dat de verklaringen van lijsten verbinding aan de Voorzitter van het district hoofdbureau moeten neergelegd worden op donderdag, de 10de dag voor de stemming, tussen 14 en 16 uur.

Er wordt evenwel niet aangegeven dat het om een op straffe van nietigheid of verval voorgeschreven formaliteit gaat, zodat de weigering van de

Voorzitter van het centraal arrondissementsbureau en van het centraal arrondissement om de lijstverbindingsverklaring van de VLD in ontvangst te nemen, niet wettig verantwoord voorkomt.

2. In het arrest van Uw raad dd. 19.1.1965 wordt het volgende bepaald :

'De termijn door artikel 22, 1ste lid van de gemeentekieswet opgelegd voor de indiening der lijsten is een dwingende termijn. De voordrachten gedaan met miskennis van die termijn moeten, in beginsel als niet ontvankelijk worden beschouwd ... behoudens in geval van overmacht'.

2.1. Men dient in acht te nemen dat de formaliteit voor het tijdig neerleggen van de lijsten van organisatorisch van groot belang zijn, in het bijzonder voor het drukwerk van de stembiljetten.

Dit alles geldt niet voor wat betreft de lijstverbindingsverklaring. Deze moeten weliswaar aangeplakt worden in alle gemeenten van het kiesdistrict, maar het is praktisch geen enkel probleem om een gewijzigde verklaring alsnog tijdig, dit is voor de stemmingsverrichtingen zelf, aan te plakken in de betrokken gemeente.

2.2. Bovendien is in casu wel degelijk een geval van overmacht aanwezig. Hoger werd geschetst welke de precieze en feitelijke omstandigheden van de zaak zijn.

3. Het zou indruisen tegen het redelijkheidsbeginsel, tegen het gelijkheid- en niet-discriminatiebeginsel en tegen de democratische beginselen die inhouden dat elke stem evenzwaar telt, dat door een te strikte en ondoelmatige lezing van artikel 15 van de Provinciekieswet de VLD-lijstverbind niet zullen tellen bij de in het bestuurlijk arrondissement Kortrijk te appareren zetels met als gevolg dat de VLD in de drie betrokken districten één of meer zetels zouden verliezen.

Dat in het bijzonder het gewicht van de stem van de kiezers van de VLD minder zwaar zal wegen dan de stem van de kiezers van andere partij die van de genoemde overmacht zouden profiteren om hun zetelaantal op te drijven";

Overwegende dat, zoals reeds werd aangestipt, de wet de aan de verkiezingen voorafgaande verrichtingen aan een zeer strikte timing bindt; dat bij niet eerbiedigen van die timing het correct verloop van de latere verrichtingen in gevaar komt; dat de mogelijkheid tot afwijking dan ook zeer beperkend moet worden opgevat; dat zulks eveneens geldt wanneer overmacht wordt ingeroepen;

Overwegende dat verzoekers het niet als geloofwaardig doen voorkomen dat eerste verzoeker, als gewezen arrondissementsvoorzitter -thans ondervoorzitter- van een gekende politieke partij dermate aangegrepen was door het overlijden van een van zijn werknemers, en dat gedurende meerdere dagen, dat hij volkomen vergat een, toch niet onbelangrijke, opdracht te vervullen op 29 september 1994, tussen 14 en 16 uur; dat zulks des te minder geloofwaardig klinkt als men weet dat eerste verzoeker niet verplicht was de verklaring van lijstenverbinding zelf in te dienen; dat, wetende dat op 29 september 1994 precies de begrafenis plaats had van zijn werknemer, hij de nodige voorzorgen had kunnen nemen; dat het bestaan van overmacht, althans in dit stadium van de procedure dan ook niet kan worden aangenomen; dat het middel niet ernstig is; dat die vaststelling volstaat om de vordering af te wijzen,

B E S L U I T :

Enig artikel.

De vordering tot schorsing wegens uiterst dringende noodzakelijkheid wordt verworpen.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare terechtzitting, op zes oktober 1900 vierennegentig, door :

de H. J. DE BRABANDERE, staatsraad, wnd. voorzitter,
Mevr. S. DOMS, griffier.

De griffier,

De voorzitter,

S. DOMS.

J. DE BRABANDERE.